

CVCA Private Equity Report: Rok 2022 byl v Česku ve znamení rekordní transakční aktivity a zrodu dalšího českého jednorožce

3.8.2023 - Zuzana Picková | Deloitte Advisory

Venture kapitál a jeho objem investic v České republice v roce 2022 zaznamenal výrazné zvýšení na rekordních 120 milionů EUR.

Pro fondy soukromého kapitálu (PE) byl rok 2022 ve znamení většího počtu menších transakcí, přičemž celková hodnota zůstala téměř stejná jako v roce 2021 a činila 643 milionů EUR. Vzhledem k tomu, že řada transakcí bude teprve dokončena, mohou se celkové hodnoty investiční aktivity dále zvyšovat. Na Slovensku se počet uzavřených transakcí v oblasti PE a VC v loňském roce zvýšil, avšak jejich hodnota se meziročně snížila téměř o polovinu na 26 milionů EUR.

„PE a VC kapitál u nás prokázal svou robustnost a odolnost, a to i v náročných ekonomických podmínkách loňského roku. Navzdory vysoké inflaci (zejména cenám energií) vedoucí ke zvyšování úrokových sazeb, kdy česká REPO sazba vzrostla v průběhu roku 2022 z 3,75 % na 7 % a z toho vyplývajícího tlaku na růst mezd i nejistotě pramenící z pokračujícího konfliktu na Ukrajině, se český sektor PE a VC kapitálu vyznačoval rekordní úrovní aktivity. To, že investoři byli nadále ochotni a schopni podporovat podniky s vysokým potenciálem a růstem, svědčí o atraktivních vyhlídkách, které Česko nabízí zkušeným investorům,“ komentuje výsledky Dušan Ševc, partner v oddělení finančního poradenství Deloitte.

Perspektivní firmy mají napříč spektrem PE a VC fondů slibnou budoucnost, přičemž výrazná aktivita v oblasti M&A v první polovině roku 2023 naznačuje, že pro investiční fondy s volným kapitálem to bude silný rok. Pro ostatní může být kvůli globální ekonomické nejistotě schopnost financování složitější. *„PE fondy se osvědčily jako spolehlivý zdroj flexibilního financování a odborných znalostí pro ambiciózní firmy v Česku. Vedle kapitálu přinášejí strategické vedení a podporu v oblastech, jako je mezinárodní expanze, strategie uvádění na trh, dodatečné akvizice, ESG (Environmental, Social and Governance) a talent management,“* říká Jiří Beneš, prezident CVCA a zároveň partner fondu Genesis Capital Growth.

„Existuje také řada PE fondů, kteří investují v rámci své odbornosti, jsou ve správný čas na správném místě a pomáhají dané firmě prosperovat. Příkladem takového úspěšného rozvoje firmy je třeba prodej společnosti Stangl Technik, kterou její společní vlastníci Avallon a Genesis prodali po čtyřech letech, během kterých firmu úspěšně transformovali, dobudovali stabilní klientskou základnu a nastavili růstovou strategii,“ dodává Dušan Ševc.

Český Venture Capital na rozdíl od zbytku světa roste

Čtyřicet dealů v hodnotě 120 milionů EUR představovalo v loňském roce nový rekord, o to cennější, že globálně VC investice poklesly o 30 %. Ze sektorů, kam investice směřovaly, vede ICT s dvojnásobným odskokem od zbytku, kde figurují ještě Biotech a Zdravotnictví a Finanční služby. Investiční ekosystém je různorodý, rostou technologické firmy, e-commerce, SaaS (Software as a Service), přičemž jako slibné oblasti rozvoje se ukazují specializovaná odvětví jako jsou fintech, média, HRtech a začínající podniky sdílené ekonomiky. V letošní aktivitě se objevily také herní a

potravinářské start-upy.

„Český VC ekosystém v posledních několika letech významně roste díky vysoce vzdělané pracovní síle, dobré infrastruktuře a relativně nízkým životním nákladům. Neméně významný vliv mají „great examples“ v podobě úspěšných „jednorožců“, tedy startupů, jejichž valuace přesáhla miliardu dolarů. Právě to láká další investory a podporuje vznik nových startupů i VC fondů a činí z ČR atraktivní prostředí pro rozvoj inovativních byznysů,“ říká Zuzana Picková, ředitelka CVCA.

Podle Ševce byl celosvětový pokles VC investic způsoben mimo jiné nižšími investicemi série A nebo B, nikoli seed investicemi (tj. investicemi v rané fázi vzniku). V ČR byla naopak větší polovina VC investic skutečně seed investicemi. V jejich případě není ocenění ovlivněno globálními faktory či veřejnými trhy tak výrazně jako ocenění v pozdějších fázích investic. Investoři, kteří se dívají na český trh rizikového kapitálu, jsou obvykle dobře zavedené fondy s kapitálem zajištěným na několik let dopředu a tyto fondy v roce 2022 nepozastavily investice v takové míře jako ostatní.

Noví čeští jednorožci na obzoru

V loňském roce si nálepku jednorožce vysloužil Productboard, který se díky investici od globálních investorů ve výši 109 milionů EUR celkově dostal na valuaci přes 1,5 miliardy EUR. Značné investice přilákala i řada dalších start-upů. Mews, společnost zaměřená na vývoj hotelových systémů, získala přes 4 miliardy korun a všeobecně se očekává, že se v letech 2023/2024 vyvine v dalšího českého jednorožce. Brněnský projekt Tatum, který se věnuje pomoci firmám při přechodu na technologii blockchain, získal investici ve výši něco přes 1 miliardu korun a česko-slovenský webový monitorovací nástroj Better Stack přilákal 18,6 milionů dolarů v rámci série A vedené společností Creandum (stojí za Spotify, Klarna, Bolt) s příspěvkem společností Susa Ventures, K5 Global, Credo Ventures, Kaya a dalších. *„Investice do Better Stack, který umožňuje sledovat dostupnost, stav a změny webových služeb, je obzvláště působivá. Schopnost přilákat globální fond Creandum v tak rané fázi je důkazem, že má vyhlídky na velmi zářnou budoucnost,“* dodává Dušan Ševc.

České investice do zahraničí rostou

PE investoři stejně tak jako VC fondy z Česka stále více investují v zahraničí, v případě rizikového kapitálu dokonce investoři v roce 2022 téměř zdvojnásobili dosavadní rekord z 2021 v investicích do zahraničí, a to jak v hodnotě, tak v objemu. Počet přeshraničních VC transakcí roste již devět let, přičemž v roce 2018 nabral na tempu a s výjimkou pandemické pauzy v roce 2020 stabilně pokračuje. Loňský rok byl zhruba stejný jako rok předchozí, pokud jde o fundraising, tedy získávání finančních prostředků od investorů a lví podíl měl na tom opět VC kapitál.

Rok 2022 tak ukázal, že PE a VC aktivita je významným tahounem růstu českého byznysu a ukazuje na sílu a dynamiku českého podnikatelského ekosystému. Institucionální podpora napomáhá vývoji a dalším úspěchům startupů. *„Firmy podporované PE a VC kapitálem se významně podílejí na širší ekonomice, a to vytvářením pracovních míst a zvyšováním obrátu a zisku díky praktickému partnerství se zkušenými investory. Navzdory současným globálním nejistotám a výzvám může přítomnost takto zkušených investorů napomoci firmám zvládnout tyto obtíže a dosáhnout úspěchu v neustále se měnícím tržním prostředí,“* upozorňuje Zuzana Picková.

Růst důvěry v oblasti private equity ve střední Evropě pokračuje.

V nejnovějším průzkumu společnosti Deloitte mezi PE investory z jara letošního roku pokračuje ve střední Evropě růst důvěry oproti loňskému prudkému poklesu. Rok od negativního vývoje tak zaznamenal index trhu ve střední Evropě obrát.

Nejnovější šetření odhaluje, že téměř 80 % respondentů očekává zbytek letošního roku ve znamení

ekonomické stabilizace, dobrých výnosů a nástupu na cestu růstu. Vyplývá to z aktuálního, již 41. vydání Průzkumu důvěry na trhu private equity ve střední Evropě, který roste už podruhé v řadě. *"Zlepšující se ukazatele jsou bezesporu důvodem k dalšímu optimismu. Není to pro nás ale úplné překvapení, protože náš opakovaný průzkum během posledních dvaceti let ukázal, že po každému šoku a poklesu, následuje oživení a růst,"* říká partner společnosti Deloitte a vedoucí oddělení private equity Dušan Švec.

Podíl respondentů, kteří očekávají zlepšení, stoupl oproti prosincovému šetření z pouhých 3 % na aktuálních 15 %. Současně se poměr těch, kteří očekávají zhoršení podmínek, snížil téměř o polovinu z 79 % na 43 %. Čtvrtina PE fondů a investorů (26 %) rovněž očekává zvýšení počtu transakcí, což je více než dvojnásobek oproti předchozímu průzkumu (12 %). Stejně pozitivní je, že došlo ke snížení počtu těch, kteří očekávají pokles - konkrétně na polovinu - z více než dvou třetin v minulém pololetí (69 %) na třetinu (34 %) v aktuálním šetření.

O CVCA

The Czech Private Equity & Venture Capital Association (CVCA) zastupuje zájmy společností působících v oblasti private equity a venture kapitálu v České republice. Jejími členy jsou firmy investující private equity a venture kapitál (řádní členové) a společnosti, které v oblasti private equity a venture kapitálu vykonávají poradenské služby (přidružení členové). Asociace je členem Invest Europe (evropská asociace private equity a venture kapitálu) a je v úzkém kontaktu s dalšími asociacemi zejména z regionu střední a východní Evropy.

<https://www2.deloitte.com/cz/cs/pages/press/articles/cvca-private-equity-report.html>